

Hørselsforbundet, 27.05.2026

Leseopplæring for barn med hørselsutfordringer.

Hørselsforbundet er Norges største organisasjon for mennesker med funksjonsnedsettelse og har 70 000 medlemmer. Medlemmene bruker høreapparat, cochlea implantat, har tinnitus, Ménière's eller andre hørselsutfordringer. Hver femte nordmann har hørselsutfordringer, og stadig flere rammes. 3% av barna har hørselsutfordringer (Auditiv prosesseringsvanske (APD), barn - 3%, Hørselstap, barn - 0,15%, Auditiv nevropati, barn - 0,15%). Vi arbeider for en enklere hverdag for personer med hørselsutfordringer og forebygging av hørselsskader i befolkningen. Målet er et samfunn som gir like muligheter for oss alle, uansett hørsel.

Kunnskap om hørselsutfordringer og språk:

Barn med hørselsutfordringer har en stor risiko for forsinket språkutvikling og manglende språkforståelse, derfor er tidlig tale- og lyttetrening helt avgjørende for å bygge en solid språklig bevissthet.

Tilgang til lyd og talespråk er ofte redusert i de mest kritiske årene for språktilegnelse. Selv små grader av hørselstap kan påvirke hvordan barn oppfatter språkllyder og dermed hvordan de utvikler ordforråd, grammatikk, og fonologisk bevissthet.

Tilgang til lyd enten gjennom CI eller høreapparat eller andre teknologiske hjelpemidler er en forutsetning for mange. Men det ikke tilstrekkelig alene. Barn trenger systematisk og målrettet lyttetrening for å lære å tolke og bruke de lydsignaler de mottar. Uten slik oppfølging kan selv gode tekniske løsninger gi begrenset språklig utbytte.

Det fysiske læringsmiljøet:

Klasserom med bakgrunnsstøy, etterklang og mye bevegelse gjør det vanskelig for barn med hørselsutfordringer å oppfatte tale. Et barn som fungerer godt i en én-til-én-situasjon kan få helt andre forutsetninger i et støyende klasserom. Godt lydmiljø, riktig plassering i rommet, god belysning og tydelig kommunikasjon fra lærer er grunnleggende forutsetninger. Digitale og tekniske hjelpemidler kan være til stor støtte, men må være universelt utformet, teksting er alltid viktig. Lydutjevningssanlegg i klasserom vil gi et bedre lydmiljø for alle.

Leseopplæringen og metoder:

Barn med hørselsutfordringer trenger visuelle og støttende metoder for å utvikle språk, begreper og leseferdigheter. Visuelle symboler, bilder, skriftlig støtte, tydelig struktur og multimodale læringsressurser er viktige metoder i leseopplæringen. Systematisk arbeid med fonologisk bevissthet er avgjørende, sammen med tiltak som styrker begrepsforståelsen. Det er viktig at lærer som har ansvar for leseopplæring har denne kunnskapen om barn og hørselstap. Da er det lettere å forstå hva eleven strever med, og leseopplæringen kan tilpasses barnet med den kunnskapen man har om hørselstapet.

Oppsummerende:

1. lærer må ha kunnskap om hørselstap og språkutvikling for å kunne tilrettelegge for god leseopplæring.
2. det fysiske læringsmiljøet må tilrettelegges
3. lærer må ha kunnskap om gode metoder for leseopplæring og språkutvikling, som

visuelle og støttende metoder og tiltak som styrker begrepsforståelse. Videre må det være et systematisk arbeid med fonologisk bevissthet.

Denne kunnskapen må inn i lærerutdanningen. Dette er ikke særtiltak, men nødvendige forutsetninger for at barn med hørselsutfordringer skal kunne utvikle språk, leseferdigheter og læringsstrategier på linje med jevnaldrende. Metodene er dessuten nyttige for flere diagnosegrupper, minoritetsspråklige etc.